

V.U. Stefaan Van der Auwera, Waversebaan 66, 3001 Heverlee
Afgiftekantoor 3000 Leuven 1 — P4A9093

PB-PP | B-2/2384
BELGIE(N)-BELGIQUE

Driemaandelijkse

Tijdingen

jaargang 47 nr 3

juli - september 2016

Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw
Regionale milieu- en natuurvereniging
Waversebaan 66, 3001 Heverlee

Colofon

Tijdingen is het driemaandelijkse tijdschrift van de regionale natuur- en milieuvereniging Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw. VHM vecht sinds 1969 voor het landschap, de natuur en het leefmilieu in het Dijleland en ver daarbuiten. Daartoe heeft ze een werking ontplooid over vele domeinen: natuureducatie (educatieve projecten, bosklassen, lezingen), natuurbeheer, opleiding natuurgidsen, wandelingen enz. VHM treedt ook op tegen milieudelicten en onderhoudt nauwe contacten met beleidsmakers om de negatieve impact op de natuur te voorkomen of te minimaliseren. Met dit tijdschrift en onze website willen we de leden op de hoogte houden van onze activiteiten. Tintelen uw vingers om mee te helpen, neem dan zeker contact op met ons infocentrum!

infocentrum@vhm.be

016/ 23 05 58

Waversebaan 66

3001 Heverlee

www.vhm.be

De redactie

Stefaan Van der Auwera (layout),
Jo Symons, Waldo Dekeyser.

U heeft foto's of een verslag van een activiteit? Stuur maar op!

Foto's vooraf: Kristien Vermaelen, SVDA.

Druk: Vanderpoorten,
Kessel-Lo
1200 ex.

Lidgelden

Lid worden kunt u voor 18 euro / jaar (Hoe? Rekeningnummer? **Zie kader hiernaast**). Hiervoor krijgt u 4 x per jaar ons tijdschrift Tijdingen en gratis toegang tot heel wat van onze activiteiten.

Steun

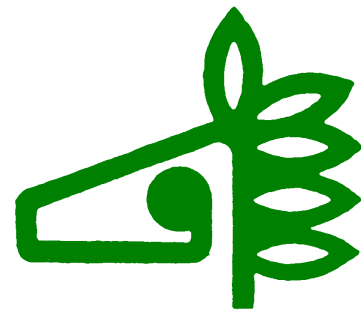
Onze initiatieven, ondermeer de aankoop van natuurgebieden in het Dijleland, kunt u ondersteunen door een gift te storten op het rekeningnummer met duidelijke vermelding 'Gift':

IBAN: BE92 2300 0285 2123
BIC: GEBABEBB

Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar (U ontvangt een attest).

Inhoud juli – september 2016

Doode Bemde Nieuws	1	
De dolle bende	4	
Verslag graslandinventarisatie Doode Bemde	6	
Verkoop eikelmuisenkasten VHM-uitleendienst	7	
Nieuw educatief project	8	
Speurneuzen: amfibieën en reptielen	9	
Weetjes	13	
Teken verwijderen en tekenbeten laten behandelen	14	
		Feest op het Kerkplein in Heverlee Herdenking van onze overleden leden
		Insectenhôtels bouwen in Korbeek-Lo
		Kruidenrecepten van Silvia
		Kamperen en spelen in het bos
		Vergeeten bron aan De Kluis
		Oehoe

Neem eens een kijkje op de webstek! Ook op facebook!

In het midden van deze Tijdingen vindt u de uitneembare activiteiten agenda

Waarom lid worden?

- U steunt de natuurontwikkeling in uw streek
- U krijgt driemaandelijks een interessant en mooi verzorgd tijdschrift
- U blijft op de hoogte van de vele leuke, ontspannende en/of leerzame activiteiten

infocentrum

Tel: 016 23 05 58

Op stap met de Vrienden geweest?

Waarom niet eens een klein verslagje en wat foto's maken voor Tijdingen! Stuur maar op naar infocentrum@vhm.be

De Dijlevallei waarderen = lid worden

Stort 18 € voor een individueel of gezinslidmaatschap op rekening VHM vzw

IBAN : BE74 4310 5250 0107

BIC : KREDBEBB

Gelieve bij de overschrijving duidelijk te vermelden of u kiest voor een **individueel lidmaatschap** of **gezinslidmaatschap**. Vermeld bij het gezinslidmaatschap het totaal aantal gezinsleden woonachtig op hetzelfde adres.

OF NOG BETER: **Domiciliëring** → Vraag bij ons een **SEPA-domiciliëringsformulier** aan en bezorg het ons ondertekend en ingevuld terug. In tegenstelling tot vroeger moet u dus niet meer bij de bank een domiciliëring openen, wijzigen of stopzetten, maar rechtstreeks bij VHM.

U krijgt dan steeds en stipt alle Tijdingen in uw bus.

Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw

Waversebaan 66

3001 Heverlee

Email: Infocentrum@vhm.be

Webstek: www.vhm.be

HET Doode Bemde NIEUWS

Moet er nog vervuiling zijn? De Leibeek.

Vorig jaar legde Aquafin een collector aan door de Doode Bemde. Die brengt het afvalwater van Sint-Joris-Weert naar het waterzuiveringsstation. Daarvoor kwam al dat vuil water terecht in de Leibeek. Die gracht ontspringt in Sint-Joris-Weert, stroomt door de Doode Bemde en mondt vlak bij het voormalige materiaalkot in de Reigersstraat uit in de Dijle. Een groot knelpunt voor de Doode Bemde is daarmee weggewerkt. We kunnen in deze zone nu stilaan beginnen denken aan beheerwerken. Tot nu hadden we ons beperkt tot het opruimen van weekendverblijven en het sporadisch kappen van exoten. Zolang er afvalwater bleef toestromen, had het weinig zin hier veel werk in te steken. Er meteen aan beginnen zit er echter niet in. Het water is dan wel proper, tientallen jaren ongehinderd afvalwater lozen heeft gezorgd voor een zwaar vervuilde bodem in de gracht. De stalen die de provincie liet analyseren, wijzen op vervuiling met kwik, zink, PAK's, olie en meer van dat fraais. Niet echt een goede uitgangssituatie. Het verwijderen van dat vervuild slib is daarom absoluut noodzakelijk. Het risico bestaat immers dat bij elke overstroming een deel van de vervuiling verspreid raakt. Gelukkig zien de gemeente Oud-Heverlee, de provincie Vlaams-Brabant en het Vlaams gewest dat ook in en willen ze elk hun verantwoordelijkheid nemen. Hopelijk kan de sanering van de Leibeek op korte termijn uitgevoerd worden en kunnen we ook in dit deel van de Doode Bemde werken aan hoogwaardige natuur.

Moet er nog vervuiling zijn? Het Langerodebos.

Een ander ongewenst relict uit het verleden is het stort in het Langerodebos. Vorig jaar is daar al het grove materiaal weggehaald. Wat overbleef was een berg gezeefde grond. De zichtbare rommel was dan wel weg, maar het meest schadelijke afval nog niet. De grond bleek na onderzoek zwaar verontreinigd. Gelukkig is ook hier een oplossing in zicht. In het kader van het natuurinrichtingsproject zal dit jaar nog de grond afgevoerd worden. We herstellen op die manier ook de bronzone, die volledig onder het stort verdwenen was. Nadien mag hier opnieuw spontaan bos ontwikkelen.

Boomgaard

We blijven verder werken aan de boomgaard van het kasteel van Neerijse. Vorig jaar zijn al nieuwe bomen geplant en is de westelijke muur vrijgemaakt. Die muur is de voorbije jaren voor een groot deel omgevallen. We zijn dan ook al enige tijd bezig met het recupereren van stenen, met dank aan onze vrijwillige steenkuiser. Indien het mogelijk is om de muur te herstellen, kunnen we een deel van de oude stenen hergebruiken. Minder opvallend is de oostelijke muur, tegen de kasteelvijver aan. Die is een heel stuk lager en was bijna volledig overgroeid met bramen. De terreinploeg heeft onlangs ook deze muur vrijgemaakt. We kunnen nu de toestand van de muur inschatten en bekijken wat we er verder mee kunnen doen. Veel zichtbaarder voor de bezoekers is de poort van de boomgaard naast de IJse. Daar wordt, met de steun van de

Een mooie foto van de wildcam, met een verwarrende ondertitel: een ijsvogel op een monnik aan de Roerdomp (schuilhut).

Tijdigen

provincie, al enige tijd aan gewerkt. Intussen is de restauratie van de poort zelf bijna rond. De herstelling van de zijpanelen, waarvan er trouwens één ontbreekt, moet nog gebeuren. De terreinploeg heeft de oude arduinen stenen waarop de poort verankerd zat, terug van onder de grond tevoorschijn gehaald. Het zal heel wat creativiteit vergen om de zware gietijzeren poort opnieuw stevig te kunnen verankeren.

De terreinploeg maakte de oostelijke muur van de boomgaard vrij. We kunnen nu de toestand van de muur inschatten en bekijken wat we er verder mee kunnen doen.

"Bwaa, ik denk dat dat wel snor zit. Hij rijdt als een vegetariër."

De strop

Het voorjaar is wat werkzaamheden betreft een rustigere periode. Al het maaierwerk van vorig jaar en de kappingen van de voorbije winter leveren nu hopelijk het gewenste effect op. Tijd om te genieten van het resultaat en de dieren in de Doode Bemde voldoende rust te gunnen. Het vrijwilligersteam houdt de rieden in de kast tot aan het zomerkamp. De terreinploeg houdt zich bezig met kleinere werken: allerlei kleine herstellingen en links en rechts al wat beperkte maaierwerken langs de wandelpaden. Een typisch voorjaarswerk is de controle van het raster. Af en toe moeten palen vervangen worden en de draad hersteld. We komen op dat moment ook op plaatsen dieper in het gebied. We proberen daar zelf niet te vaak te komen om deze zones voldoende rustig te houden. Sommige mensen menen daarvan te kunnen profiteren om eigen initiatieven te ontplooiën, en die stroken meestal niet met onze doelstellingen. Zo vond de terreinploeg langs een van onze percelen een strop. Het was al enige tijd geleden dat we dergelijk tuig nog tegenkwamen. Voor zover we op de hoogte zijn van stroperijtechnieken, zag ze er tamelijk professioneel uit. We hebben onmiddellijk de Natuurinspectie op de hoogte gebracht.

(Foto's: DVA)

Zwaar materieel

Af en toe vraagt natuurbeheer de inzet van wat groter materiaal. In de tweede helft van de zomer zullen daarom opnieuw kranen en vrachtwagens in de Dode Bemde te zien zijn. In het Langerodebos moet de vervuilde grond afgevoerd worden en in het rietveld start deel twee van de werken. Bedoeling is daar om het rietland terug open te maken. Wilgen hadden een groot deel van het rietveld ingepalmd. Daardoor wordt het ongeschikt voor typische rietvogels. We halen de wilgen daarom opnieuw weg. Door de natte veenbodem is dat te zwaar werk voor vrijwilligers. Met aangepast materiaal kan het bovendien beter en sneller. Met dank aan de droge zomer is het grootste deel vorig jaar al gebeurd. De werken zullen dus iets beperkter zijn dan vorig jaar. Beide werken worden uitgevoerd in het kader van het Natuurinrichtingsproject.

Niko Boone

De oude arduinen stenen waarop de kasteelpoort bevestigd was.

Snapshot van wildcamfilmpje: bever zeulend met grote tak.

Foto van de wildcam: twee reebokken met hun nieuwe gewei nog volop in ontwikkeling (bastgewei).

Zwansnuinie: Er zijn geen Alpen in de Pyreneeën.

Dag vriendjes en vriendinnetjes, hier zijn we dan al weer. We hebben goed nieuws: er is een nieuwe doch zeldzame wolvensoort ontdekt in de Himalaya. Het slechte nieuws is dat we ze hebben ontdekt. Zoals een Tibetaanse lama antwoordde aan een bange blankeman: "Als we jullie de Yeti tonen, zouden jullie hem toch maar afschieten en in een museum opzetten met een infobordje "met uitsterven bedreigd" erbij. Maar goed, we hebben de winter overleefd wat van de vele bomen die we op ons pad tegenkwamen niet kan gezegd worden. De noordelijke dijk van Langerodevijver ging met de verhoogde grond gelijk en struiken als rode kornoelje, kardinaalsmuts, hazelaar, mei- en sleedoorn,... nemen het nu in sneltempo over. Wij trekken ons terug als de vogels terugkomen van hun trektocht en beginnen te broeden. In vaktermen pleegt men dit het broedseizoen te noemen, maar wij houden het op de lente. De zwaluwen zijn weer in het land en de eerste zonnestralen verblijden ons humeur. Bij de drie snotneuzen van de terreinploeg kwam het laatste snot uit onze neuzes want het is niet evident om altijd in een hoge luchtvochtigheid te vertoeven. Alleen Roberto kreeg nog een slag van den hamer van Thor zodat hij het in Köln hoorde donderen. Door een overmatig gebruik van koffie in combinatie met rooie stieren kreeg hij last van een extreem lage bloeddruk. Wij hielden de druk ondertussen op de ketel en hebben, zoals we onder malkander zeggen, de koekoek bij de hoornaars gevat.

Als welkome afwisseling bij het zware werk kijken we dan eens naar de beelden die onze wildcamera flitst. Deze maal hadden we hem opgehangen aan een wroetplek van everzwijnen. Dit modderbad is door de zwijntjes met noeste slagtandaarbeid ontworpen en heeft ondertussen de grootte aangenomen van wat men in veel natuurgebieden een amfibiepoel noemt. Het verschil is evenwel dat onze natuurlijke poel wel onderhouden wordt en dus niet gaat verlanden. Omvormen, dat is niet moeilijk, dat is gemakkelijk maar ge moet den boel (in dit geval den poel) ook nog wel onderhouden en dat is wat wij noemen hard labeur. Natuurlijke systemen werken van nature het best omdat ge daar weinig werk aan hebt. Hier wentelen de zwijntjes

zich regelmatig in de smurrie zodat zelf de anders zo hardnekkige wilgen er nog niet aan denken om hier wortel te schieten. Toen wij op een foto een groot, log beest zagen, dachten wij in eerste instantie aan een wild zwijn. Bij nader kijken, sloeg de twijfel toe en keken wij elkaar verwaasd aan. We besloten dan ook om de hulp in te roepen van de Vrienden. Tot ons genoeg bleek de eensgezindheid ver te zoeken. Velen reageerden niet, waarschijnlijk uit schrik om een mal figuur te slaan maar sommigen hadden de moed om wat zij erin zagen door te sturen. Ik daag jullie uit om de foto te bekijken en zelf een beeld te vormen, laat uw verbeelding maar eens goed gaan. Hier volgt een bloemlezing uit de vele inzendingen: de bever, de beer (volgens onze welsprekende vriend ging het zelfs om de grote beer, vermoedelijk uit de hemel neergedaald) , de miereneter (wij hadden ook de hulp ingeroepen van kinderen omdat daar nog wel meestal de waarheid uit de mond komt) , de veelvraat ,de tapir,... De zoogdierenwerkgroep van een natuurvereniging die wij hier niet bij naam zullen noemen, verzekerde ons dat het een vos was. Wij besloten een eind te maken aan de inzendingen uit schrik dat sommige mensen er een Yeti, eekhoorn of orka in gingen zien. Maar velen zagen hier een katachtige in. Aangezien noch de wilde kat noch de lynx enige gelijkenis vertoonde, namen wij het onmogelijke al voor mogelijk en hielden de optie van een tropische kat open. Er zijn immers nog altijd genoeg illegale dieren bij particulieren gehuisvest en ook uit dierentuinen en circussen gaat er wel af en toe iets op wandel. Al snel hadden wij een liedje daarover gemaakt en het terreinrefrein klonk als volgt: "Is het een panter, is het een poema, nee dat is het niet, het is de jaguarundi (spreek uit als jagwaroendie, dat lekt nu eenmaal lekker) die je in ons wildpark ziet." Ondertussen zagen wij in de buurt van de Lekkerbek, een rustig gelegen vijver, de roerdomp en de zomertaling. Hopelijk nestelen ze zich hier vast en kruipen ze niet met een klein fluitje (het zogenaamde kluitje) in het riet. Aan de zware bassen van de roerdomp te horen, heeft hij wilde plannen. Wij hopen alvast een aantal vogelhutjes te mogen bijbouwen: de Roerdompjes. Aangezien we toch wel enige natuurlijke selectie willen doorvoeren onder de vogelspotters verkiezen we constructies zonder dak zodat we

het kaf van het koren kunnen scheiden. Helaas zijn er niet alleen zeldzame diersoorten die de weg terugvinden, maar komen er steeds weer nieuwe vreemde eenden. Zo verschoten we ons een bult toen we daar ineens een Chinese wollige krab aanschouwden. Maar nu komt de aap uit de mouw! Sommigen probeerden ons zelfs wijs te maken dat ze er woudapen hadden gezien. Wij zijn al wel wat aan het exotisch leven gewend geraakt, maar er zijn nog wel grenzen aan ons ongezonnd verstand.

En om uw geduld niet maanden op de proef te stellen, drukken wij ook de juiste inzending van de mysterieuze foto af. Door optisch bedrog lijkt het om één dier te gaan maar in werkelijkheid zijn het twee in elkaar overvloeiende everzwijntjes. De moeder staat met haar dik gat naar de camera terwijl de kleine beer met zijn muilke naar de camera lacht. Op de foto ziet u de contouren. De juiste inzending werd ons toegestuurd door een ex-stagiair van de Wijnpers. Proficiat, Massie, ge wint de hoofdprijs, een gratis modderbaddeke in uwen eigen achtertuin! De prijs voor de meest ludieke inzending gaat naar Lotte, die er een miereneter in zag. Zij wint een beversafari begeleid door ranger Walter.

Tot slot van deze epische ode willen we alvast (naar het motto van de twee moerasberen "beter te vroeg dan te laat") Agnes eens in de bloemetjes zetten. Onder ons (gezegd en gezwezen) stond ze bekend als ons Angèlleke na een misverspreking van Jef Slaapmuts. Agnes verlaat ons binnenkort en wij willen haar bij deze bedanken voor de goede samenwerking. Geniet er met niet al te volle teugen van. We wensen je tallerbeste.

Bij dezen nemen we met deze bloemige lezing afscheid van onze trouwe en ontrouwe lezers en zetten een uitroepteken achter onze woordkracht! We danken jullie voor jullie aandacht!

Als struise vogels zijn wij niet gebekt om onze kop in het zand te steken maar om onze nek uit te steken. We zullen met opgeheven hoofd en als vrije vogels verder trekken op onze tocht. Leve de vogelvrijheid!

We sluiten af met de (eerste en tevens laatste) dolle prijskamp.

De muultiepel tsojis vraag luidt: "Oe est nui mee uine bruedruuster?"

A. Het is niet omdat ge een leugen ontkent, dat ge de waarheid spreekt.

B. Goed, en mee divan ui?

C. De boze heks die door de schouwe vliegt

Stuur uw antwoord op een voldoende gefrankeerde gele briefkaart naar App-el-Moestafa, Postbus 666, 797204 Borgerocco.

De geschifte vraag luidt: "Hoeveel planken hebben wij uit een container van de goedkoopste supermarkt van Overijse gehaald en hoeveel seconden hebben wij daarover gedaan?" Blijf bij de telefoon want de winnaar wordt weldra opgebeld door collega Jomme Dockx.

De eerste prijs is een week vrijwilligerswerk bij de terreinploeg, de tweede prijs twee weken,...

Kees is klaar en nu is het tijd voor een wijsje van Nouis Leefs: "Oh ,Roosje van den akker, de margrietten zijn aan tbloeien."

Vaart wel,

De Dolle Bende,

de harde kern van de Doode Bemde.

Huiszwaluw (svda)

Verslag graslandinventarisatie Doode Bemde - 25 mei 2016

Naar jaarlijkse gewoonte werden in mei en juni een aantal Doode Bemde percelen grondig geïnventariseerd op de aanwezige plantensoorten. Aan de hand van deze inventarisatie kan het gevoerde natuurbeheer geëvalueerd worden. Op 25 mei trok een groep natuurgidsen en geïnteresseerden onder leiding van Piet De Becker en Niko Boone naar een grasland nabij het station van Oud-Heverlee. Niet alleen grassen maar ook andere planten werden geïnventariseerd. Piet was in de wolken bij het vinden van muizestaart, een eenjarig plantje uit de Ranonkelfamilie dat in Vlaanderen vrij zeldzaam is. Meestal komt dit voor op een tredplaats bij de ingang van weiden. De exemplaren die wij zagen, waren mooi helder groen. In de maand mei zijn ze meestal in de fleur van hun leven.

Gilbert Deroije

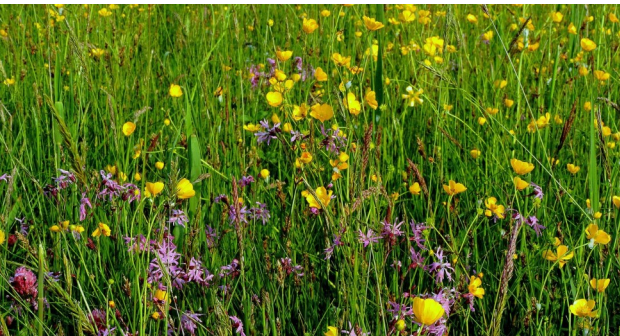
(Foto's: Gilbert Deroije)

Een graslandinventarisator aan het werk. Let op de typisch gebogen houding.

Een groepje graslandinventarisatoren.

(foto's: Ernst Gülicher)

Verkoop eikelmuiskasten

De eikelmuis was één van de thema's van het educatief project dat VHM tijdens het schooljaar 2015 – 2016 aanbood aan de lagere scholen, derde kleuterklassen, scholen voor aangepast onderwijs en senioren groepen uit de regio. Omdat dit fruitratje ons nauw aan het hart ligt en wij deze beestjes met zwart zorro-masker graag willen helpen bij hun zoektocht naar nestgelegenheden, bieden we nu ook eikelmuiskasten te koop aan in de VHM-winkel. Kostprijs is € 14. Wie geïnteresseerd is, kan zo'n nestkastje kopen in het VHM-infocentrum.

Een volledig overzicht van het aanbod van de VHM-winkel vind je op www.vhm.be

Infocentrum gesloten

Op woensdag 10, donderdag 11 en vrijdag 12 augustus 2016 zal het infocentrum van Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw uitzonderlijk gesloten zijn.

Tip!

VHM-uitleendienst opgezette dieren

Wist je dat VHM over een zeer uitgebreide collectie opgezette dieren en schedels beschikt? De hele collectie werd recent geïventariseerd. Wie voor educatieve doeleinden graag eens één of meerdere van deze dieren of schedels wil lenen, kan terecht bij het VHM infocentrum, Waversebaan 66 in Heverlee (016/23 05 58 of infocentrum@vhm.be)

Onze opgezette dieren hebben een bio-label. Dit houdt onder meer in dat ze af en toe gelucht worden.

Nieuw educatief project 2016-2017 Een beek om te koesteren: ijsvogel, bittervoorn, weidebeekjuffer en watervleermuis

maandag 7 november 2016 tot en met vrijdag 31 maart 2017

Wij nodigen alle klassen van het lager onderwijs, derde kleuterklassen, scholen voor aangepast onderwijs en senioren uit voor ons 35ste educatief project. We gaan weer een onvergetelijke voor- of namiddag beleven met verhalen, een PowerPoint presentatie, het gebruik van binoculair en flexcam, filmpjes, waterproefjes... gewoon te veel om op te sommen. Over de ijsvogel, bittervoorn, weidebeekjuffer en watervleermuis is heel veel te vertellen. Eén van deze beestjes was zelfs de inspiratiebron voor de eerste helikopterbouwers. Het zijn werkelijk soorten om te koesteren. Vele gemeentes uit onze regio doen dat al.

Onze gidsen zullen weer fantastische verhalen vertellen.

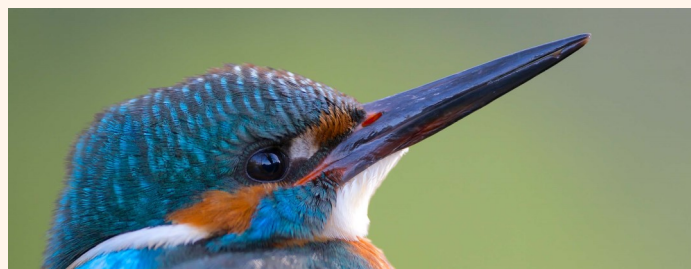
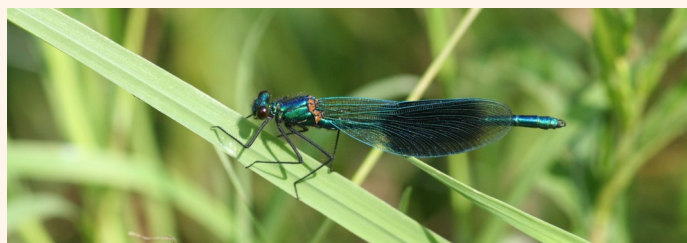
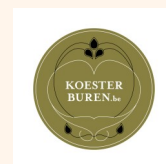
Wanneer : van maandag 7 november 2016 tot en met vrijdag 31 maart 2017 elke schooldag van 9.15 uur tot 11.30 uur of van 13 uur tot 15 uur.

Waar : Infocentrum Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw – Deelgemeentehuis – eerste verdieping – Waversebaan 66, 3001 Heverlee.

Schrijf zo vlug mogelijk in : telefonisch 016/ 23 05 58 of per mail infocentrum@vhm.be.

Dit jaar kan het ook via onze website: www.vhm.be

Van harte welkom

AMFIBIEËN EN REPTIELEN

Wat zijn amfibieën? Waar leven ze? Wat zijn reptielen en leven er ook bij ons?

Om een antwoord op deze vragen te krijgen, ging Speurneus zijn licht opsteken bij professor Depuydt, een bekende herpetoloog. Dat is de geleerde term voor iemand die veel weet over amfibieën en reptielen.

- "Professor Depuydt, kunt u ons zeggen wat het verschil is tussen amfibieën en reptielen? Want ze lijken toch wel op elkaar?"

- PD: "Dat is zo. Op het eerste gezicht lijken bijvoorbeeld een salamander (amfibie) en een hagedis (reptiel) wel wat op elkaar. Ze leggen allebei eieren en zijn koudbloedig."

- "Koudbloedig, wat betekent dat?"

- "Koudbloedig betekent dat de lichaamstemperatuur zich aanpast aan de temperatuur van de omgeving. Als het kouder is, gaat de temperatuur van koudbloedige dieren naar beneden en worden zij traag. Wordt het warmer, dan wordt ook hun bloed warmer en worden zij actiever. Zo kan je bijvoorbeeld soms hagedissen zien 'zonnen' op een plekje in het zonnetje. Zo warmen zij zich op. Mensen en zoogdieren hoeven dat niet te doen, want wij zijn 'warmbloedig'. Dat betekent dat onze lichaamstemperatuur ongeveer altijd gelijk is, tussen 36 en 37 ° Celsius. Als die temperatuur hoger wordt, dan hebben wij koorts."

- "Zijn er nog verschillen tussen amfibieën en reptielen, professor?"

- "Het grootste verschil is dat een amfibie zowel in het water als op het land leeft. Denk maar aan kikkers, padden, salamanders. Reptielen zoals hagedissen, slangen, hazelwormen leven alleen op het land en hebben geen waterrijke omgeving nodig voor hun voortplanting."

- "Kunt u ons iets meer vertellen over de voortplanting?"

- "Amfibieën hebben water nodig, want ze leggen altijd hun eitjes onder water. Denk maar aan kikkerdril: dat vind je alleen maar in poelen of vijvertjes, maar nooit op het land. Reptielen hebben geen water nodig en leggen hun eieren op het land. Amfibieën wonen in de zomer op een andere plek dan in de winter. Zij hebben een winterverblijf voor hun winterslaap."

Larve van de vuursalamander. Herkenbaar aan de witte banden op de poten.

Tijdingen

- *“Is er ook een verschil in de ontwikkeling van ei tot volwassen dier?”*

- *“Jazeker. Amfibieën worden geboren als larven. Als ze pas uit het ei komen, lijken ze helemaal niet op het volwassen dier. Ze veranderen van uiterlijk tot ze volwassen zijn. Denk nog maar eens aan kikkerdril. De zwarte bolletjes in een klomp kikkerdril groeien na enkele dagen uit tot dikkopjes (kikkervisjes). In het begin is zo’n dikkopje niet meer dan een bolletje met een staartje eraan, maar na enkele weken krijgt zo’n dikkopje eerst twee achterpootjes en dan twee voorpootjes.”*

- *“Wat is er dan met de staart gebeurd? Ik heb nog nooit een kikker met een staart gezien?”*

- *“Dat zou maar een gek gezicht zijn, niet? Wel, hoe groter ons dikkopje wordt, hoe korter het staartje wordt. En als het mini-kikkertje klaar is om het water te verlaten om op het land te gaan leven, is het staartje weg. Opgenomen in het lichaam van het kikkertje.”*

- *“Bij reptielen is dat toch helemaal anders?”*

- *“Juist. Een klein reptieltje ziet er vanaf het uit het ei komt precies als een volwassen dier uit. Op tv heb je wellicht al gezien hoe er zo’n mini-krokodilletje uit het ei komt. Schattig, maar dat duurt niet lang. Overigens, amfibieën leggen veel meer eieren dan reptielen.”*

- *“Professor, is er nog iets anders waaraan ik kan zien of ik te maken heb met een amfibie of een reptiel?”*

- *“Ja: de huid! Die van een amfibie (een kikker bijvoorbeeld) is glad en kan vocht en zuurstof doorlaten (hij is permeabel), maar een reptiel heeft een harde, droge huid die bedekt is met schubben. De huid van een reptiel (hagedis, slang) is opgebouwd uit een veel dikkere hoornlaag. Hij kan niet meer groeien als hij eenmaal gevormd is. Deze huid moet regelmatig vervangen worden door de nieuwe huid, die eronder ligt. Die is ook iets groter. De oude huid wordt afgestoten. Hagedissen en slangen ‘vervellen’ dan ook regelmatig.”*

- *“Waarom mag je een kikker nooit met droge handen vastnemen?”*

- *“De huid van een kikker is dun en heeft geen schubben. Wel klieren die dienen om de huid vochtig te houden. Als je een kikker met droge handen oppakt, wordt zijn huid aangetast door de zuren die op jouw huid zitten en kan hij wondjes krijgen. Als je je handen nat maakt voor je een kikker oppakt, is er geen probleem. Maar waarom zou je een kikker oppakken, tenzij je hem een kus wil geven in de hoop dat hij in een prins verandert? Oppakken bezorgt onze kikker alleen maar stress...”*

- *“Nu begrijp ik ook waarom amfibieën altijd een waterrijke omgeving nodig hebben. Anders zou hun huid helemaal uitdrogen. Professor, is er ook niet iets speciaals met de huid van padden?”*

- *“Jawel, padden hebben veel wratten op hun huid. Die zijn een beetje giftig om roofdieren af te schrikken. Sommige mensen zijn gevoelig voor dit gif en kunnen er huiduitslag van krijgen. Padden neem je dus ook beter niet in je handen. En als je dat dan toch doet, was je handen goed nadat je de pad weer hebt losgelaten.”*

Volwassen vuursalamander.

Activiteiten

Deelnemingsvoorwaarden :

VHM-leden nemen gratis deel aan de ledenactiviteiten.

Alleen als het speciaal vermeld is, betalen leden bijvoorbeeld reiskosten. In voorkomend geval betalen niet-leden meer dan leden.

Niet-VHM-leden betalen per activiteit € 1 per volwassene bij de start van de activiteit.

Hebt u nog vragen of wenst u nog meer informatie : contacteer ons infocentrum : 016/23 05 58 of infocentrum@vhm.be

Het infocentrum is open elke werkdag van 9 uur tot 17 uur.

JULI 2016

Zondag 10 juli om 14.30 uur

Rond het kasteel van Horst o.l.v. Marc Artois
Samenkomen: op de parking van het kasteeldomein van Horst, Horststraat 28 in Holsbeek (Sint-Pieters-Rode).

Bereikbaar: met de fiets: knooppunt 65 van het provinciale fietsroutenetwerk // met de bus: Lijn Leuven - Aarschot, nr. 310, halte Sint-Pieters-Rode / Horst. Er is ook een belbus. Meer info: www.delijn.be.

We bezoeken het landschap rond het kasteel van Horst, een geliefkoosde trekpleister in het mooie Hageland. Het Agentschap Natuur en Bos wist in 2007 het 113 ha grote kasteeldomein, gelegen in de Wingevallei, aan te kopen en investeert in het herstel van oude landschapselementen, hagen, houtkanten en dreven, die eigen waren aan het landschap in de 19de eeuw. Wij maken tijdens onze ontdekkingsstocht kennis met de oude eikenbossen, de verschillende waterpartijen, de bloemenrijkdom van de vochtige en onbemeste graslanden en de akkers met fraaie holle wegen. Einde van de wandeling voorzien rond 17 uur.

Dinsdag 12 juli om 19 uur

Florawandeling: inventarisatie van holle wegen
o.l.v. Piet De Becker en Rik Lenaert

Samenkomen: kruispunt Wolfshagen, Grote Keistraat, Hoekstraat in Neerijse

De meesten zullen het niet beseffen maar het Dijleland heeft de hoogste dichtheid aan holle wegen van West-Europa. Het zijn er maar liefst 1500 en dat verspreid over het grondgebied van de 10 gemeenten van het Dijleland. Ruim 10 jaar geleden werden ze allemaal één voor één bezocht om op te lijsten welke planten er te vinden zijn. Dat leverde een ongelooflijke schat aan informatie op. Je zou het kunnen beschouwen als een historisch document. In 2016 willen we opnieuw een reeks van deze kleine landschapselementen bezoeken om na te gaan hoe de situatie veranderd is. Wie geïnteresseerd is om mee op stap te gaan en de flora van deze ravijnen te leren kennen, kan aansluiten op één van de 11 uitstappen van begin april tot einde augustus.

Opgelet! Dit zijn geen gewone natuurwandelingen; we vullen de avond met het op naam brengen van plantensoorten, we maken gebruik van de flora en maken soortenlijsten. Dus: mensen die eens flink de benen willen strekken blijven misschien op hun honger zitten.

Zondag 17 juli om 14.15 uur

Heverleebos van zuid naar noord o.l.v. Yvette Toison

Samenkomen: Vertrek aan parking Jezuïetenhuis, Waversebaan 220 in Heverlee
Om 14.23 uur nemen we in groep de lijnbus 337 naar het Zoet Water (voorzie een geldig vervoerbewijs of lijnkaart).
Afstand: ongeveer 8 km

Het "zoete" drinkbare water dat hier uit verschillende bronnen stroomt, voedt de aangelegde vijvers uit de 16de eeuw. Oude holle wegen doorsnijden de zuidrand van het beboste plateau. Langs de Vaalbeek slingert de enige lindendreef. Het dambordpatroon van eiken- en beukendreven verschijnt tussen 1750 en 1770 en houdt verband met jacht en bosbouw. Het neoclassicistische kasteel van Harcourt (1828) en de Maria Magdalenakapel (16de eeuw) in Vaalbeek getuigen van het middeleeuwse verleden. Reeds in de 15de eeuw komt dit oude bos in het bezit van de familie de Croy. Het Arenbergkasteel te Heverlee is met het vrijwoud verbonden door de Hertog Engelbertlaan, die wat verder Prosperdreef wordt. Het arboretum is een levend museum dat in 1930 werd aangelegd om te onderzoeken hoe uitheemse bomen hier groeien. Via de kleine voetgangelstunnel wandelen we onder de E40 terug naar ons vertrekpunt.

Zondag 24 juli om 14.30 uur

Ter Bronnen, Torfbroek en List o.l.v. Jan Aerts

Samenkomen: Sint-Stefanuskerk, Peperstraat in Nederokkerzeel
Afstand: ongeveer 6,2 km

Vertrekkend vanop het driehoekig kerkplein van Nederokkerzeel, komen we via akkerland en een uitloper van het moerasbos aan in het natuurreservaat Torfbroek. Opstijgend kwelwater zorgt voor een variatie aan kalkminnende en zeldzame planten in de graslanden en de laagveenmoerassen. Ter Bronnen ziet er meer uit als een park maar heeft een vergelijkbare plantengroei met o.a. orchideeën en parnassia. Na een wandeling door het open veld komen we in List, een oude woonkern van Nederokkerzeel, waar we nog een paar oude huizen kunnen bewonderen alvorens naar de Sint Stefanuskerk terug te keren.

Maandag 25 juli om 14.30 uur

Seniorenwandeling: De Voer in Tervuren. Naar de bron

van de Voer in het Zoniënwoud o.l.v. Ernst Gülcher
Samenkomen: aan de trappen van de kerk op de Markt in Tervuren.

In het kader van ons jaarthema 'De Dijle van Waver tot Werchter' gaan we op zoek naar de bron van de Voerbeek. Die ligt ergens midden in het Zoniënwoud verborgen in een regelrechte natuurwildernis maar om er te komen vertrekken we wel vanuit het mooi aangelegde dorp Tervuren en passeren we enkele kastelen en andere huizen met mooie tuinen. We gaan zien hoe ver we komen en als de tijd en energie het toelaten, verkennen we ook nog een stukje van het park en de vijvers van Tervuren en Vosseme.

Dinsdag 26 juli om 19 uur

Florawandeling: inventarisatie van holle wegen o.l.v.

Piet De Becker en Rik Lenaert
Samenkomen: Langendaalstraat, voorbij restaurant Meerdael (Naamsesteenweg rechts)

Meer info: zie Florawandeling van 12 juli.

Zondag 31 juli om 14.30 uur

De Dijle van Waver tot Werchter: van Gastuche naar Basse-Wavre en Waver o.l.v. Christine Paillet en Ernst Gülcher

Samenkomen: parking treinstation van Gastuche, Gare de Gastuche in Grez-Doiceau

Vanaf La Drève des Anglais stijgen we naar het plateau van Ottenburg en dalen dan af door het Bois de Laurensart naar Le Culot en Basse-Wavre. Wie wil kan nog enkele kilometers verder langs de Dijle naar Waver. Je kunt met de trein terug naar Gastuche. Geniet van de prachtige natuur en de vergezichten. Tijdens de wandeling krijg je uitleg over de geplande ringweg door het Bois de Laurensart en de campagne die tegen dat plan wordt gevoerd. De wandeling wordt georganiseerd door Les Amis de La Dyle, Action Environnement Beauvechain en Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw. Deze familiewandeling is helemaal gratis en inschrijving is niet nodig. Zorg wel voor watervast schoeisel. De afstand is ongeveer 5 kilometer. Deze wandeling is tweetalig Nederlands/Frans. Gastuche ligt op de spoorlijn tussen Leuven en Waver/Ottignies.

AUGUSTUS

Zondag 7 augustus om 14.30 uur

Vierseizoenenwandeling: de Tomberg o.l.v. Hugo

Dehennin
Samenkomen: parking Weertsedreef – Naamsesteenweg (rechts in de richting van Namen) in Haasrode
Deze derde vierseizoenenwandeling brengt ons langs een aantal historische en prehistorische plekken: een nederzetting uit de steentijd, een (verdwenen) woudrechtbank, een stuk Romeinse heerbaan, springputten... maar we vergeten zeker niet naar de natuur te kijken. Hartje zomer laat die zich immers van zijn beste kant zien in dit mooie stuk Meerdaalwoud! Af en toe moet er wat geklommen worden en op sommige plekken kan het, afhankelijk van het weer, modderig zijn. De wandeling duurt ongeveer drie uur en is zo'n 7-8 km lang.

Dinsdag 9 augustus om 19 uur

Florawandeling: inventarisatie van holle wegen

o.l.v. Piet De Becker en Rik Lenaert
Samenkomen: Zoet Water, kapel van O.L.V. van Steenbergen in Oud-Heverlee

Meer info: zie Florawandeling van 12 juli.

Vrijdag 12 augustus om 19 uur

Memoriamwandeling voor overleden VHM-leden

o.l.v. Jo Symons
Samenkomen: parking Spielberg, Weertsedreef in Sint-Joris-Weert

Herdenking van onze overleden leden. Maximum 2 km langs rolstoelpad (van 19 uur tot 20 uur). Iedere deelnemer krijgt de kans een overleden lid of dierbare te vermelden. Enkele poëtische teksten. Stilte. Let well! Wie voor 29 juli de naam van de overledene mailt naar infocentrum@vhm.be vindt die naam in augustus (tot 12.8) op onze website www.vhm.be

Zondag 14 augustus om 14.30 uur

Wandeling door Nossegem o.l.v. André Leroy en Roger De Cleen

Samenkomen: parking Colruyt, hoek Leuvensesteenweg – Voskapellelaan in Nossegem

Ooit was Nothengem een plattelandsdorp met een kerkje, een dries en een beek... Nu maakt Nossegem, als deelgemeente van Zaventem, deel uit van de zuidoostelijke omgeving van de luchthaven. Het heuvelland van de Brabantse groentestreek moet plaats maken voor allerlei luchthavengebonden bedrijfszones en voor reusachtige infrastructuurwerken met metropolitaanse dimensies... Krijgt de natuur hier nog wel een kans?

Zondag 21 augustus om 14.30 uur

Zomerwandeling rond de muur van Savenel o.l.v. Ernst Gülcher

Samenkomen: parking camping La Hêtraie, Rue de Weert-Saint-Georges in Nethen (bushalte, bus 344)

Deze wandeling brengt ons naar de Hertebroen, la Ferme des Douze Bonniers, prachtige vergezichten vanuit de oude zandgroeve La Sablière, een kijkje op het kasteel en nog zoveel meer. Trek wel stevige schoenen aan want deze wandeling gaat door berg en dal. De afstand is ongeveer 7 kilometer en we zijn terug om 17.30 uur ten laatste.

Dinsdag 23 augustus om 19 uur

Florawandeling: inventarisatie van holle wegen o.l.v. Piet De Becker en Rik Lenaert

Samenkomen: Dreef (nabij stelplaats De Lijn), Grotstraat, Rotweg in Overijse

Meer info: zie Florawandeling van 12 juli.

Zondag 28 augustus om 14.30 uur

Leuven Autovrij

VHM zal aanwezig zijn met een infostand met quiz over stadsdieren en enkele wandelingen in het thema "De Dijle van Waver tot Werchter: de Dijle in Leuven" o.l.v. Yvette Toison en Mia Brugman. Wandelingen starten om 14 uur en 14.30 uur.

Samenkomen: Stadhuis, Grote Markt in Leuven

Maandag 29 augustus om 14.30 uur

Seniorenwandeling rond de muur van Savenel o.l.v. Ernst Gülcher

Samenkomen: parking camping La Hêtraie, Rue de Weert-Saint-Georges in Nethen (bushalte, bus 344)

Deze wandeling brengt ons naar de Hertebroen, la Ferme des Douze Bonniers, prachtige vergezichten vanuit de oude zandgroeve La Sablière, een kijkje op het kasteel en nog zoveel meer. Trek wel stevige schoenen aan want deze wandeling gaat door berg en dal.

(foto: Ernst Gülcher)

SEPTEMBER

Zondag 4 september om 14.30 uur

Het Eikenbos in Bertem o.l.v. Germaine Heeren

Samenkomen: parking tegenover restaurant Bertembos, Bertemsebaan in Bertem

Op de Ferrariskaart vormden het Bertembos en het Eikenbos nog een aaneengesloten geheel enkel doorsneden door de oude baan Bertem - Veltem en smalle wegjes, oorspronkelijk uitlopers van de heirbaan Keulen-Boulogne naar de woonkernen van Beisem en Veltem. Het bosgebied vormt de noordflank van het Brabants leemplateau (60-100 m). Waar de vruchtbare leemlaag is weggespoeld, dagzoomt de onderliggende Diestiaanbodend. Dit zorgt voor grote variatie in de bos- en vegetatietypes, met holle wegen, weiden, schilderachtige droogdalen en prachtige vergezichten. Helaas geen directe busverbinding. Wel op wandelafstand van bussen richting Bertem en Leefdaal.

Zondag 11 september om 14.30 uur

Bosranden in Meerdaalwoud o.l.v. Luc Dekeyser

Samenkomen: parking begraafplaats Blanden in Kartuizersstraat in Blanden

Bij de ecologische en recreatieve waardebeoordeling van bossen speelt de aanwezigheid van een gevarieerde bosrand een voorname rol. Deze overgangszone naar het bos kan een belangrijke habitat zijn voor talrijke dier- en plantensoorten maar ook de bosgebruiker vindt er zijn gading. In deze tweede verkenning wandelen we langs de noordoostelijke bosrand van het Meerdaalwoud. Vanaf het speelbos tot aan het bosreservaat "Mommedeel" schenken we aandacht aan zowel de recreatieve als de ecologische waarde van bosranden.

Zondag 11 september

Open Monumentendag: Abdij van Park

Zondag 18 september om 14.30 uur

Rond Meerbeek (Bierbeek) o.l.v. Hugo Dehennin

Samenkomen: parking van Kasteel Wilderhof, Dreefstraat 17 in Bierbeek (rij de Dreefstraat in vanaf de Korbeek-Losesteenweg)

Op nauwelijks een kilometer van het centrum van Korbeek-Lo wandelen we in het Bierbeekse gehucht Meerbeek (*Merrebeek* voor de locals) in een oase van rust. Natte ruigten, bosranden, open veld met sporen van onze agrarische geschiedenis...het is er allemaal. Deze wandeling is ongeveer 5 km lang.

Zondag 25 september om 14.30 uur

De Dijle van Waver tot Werchter: Doode Bemde o.l.v.

Ernst Gülcher en Luc Dekeyser

Samenkomen: Appeljee, Dijlestraat, Sint-Joris-Weert

In het kader van het jaarthema 'de Dijle van Waver tot Werchter' maken we een ferme wandeling door de Doode Bemde langs de Dijle tot aan de monding van de IJse en dan weer terug langs het kasteel en de tramdijk. Zorg voor stevig schoeisel en goede bescherming tegen steekbeesten. De afstand is ongeveer 7 kilometer en we zijn terug om 17.30 uur ten laatste. Deze wandeling is tweetalig en nadien is iedereen zeer welkom voor een drankje en een hapje aan en in het Appeljee. Deze wandeling wordt georganiseerd door Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud, Les Amis du Parc de la Dyle en Action Environnement Beauvechain

Maandag 26 september om 14.30 uur

Seniorenwandeling: Bosranden in Meerdaalwoud o.l.v. Luc Dekeyser
Samenkomen: Parking begraafplaats Blanden in Kartuizersstraat in Blanden

Bij de ecologische en recreatieve waardebeoordeling van bossen speelt de aanwezigheid van een gevarieerde bosrand een voorname rol. Deze overgangszone naar het bos kan een belangrijke habitat zijn voor talrijke dier- en plantensoorten maar ook de bosgebruiker vindt er zijn gading. In deze tweede verkenning wandelen we langs de noordoostelijke bosrand van het Meerdaalwoud. Vanaf het speelbos tot aan het bosreservaat "Mommedeel" schenken we aandacht aan zowel de recreatieve als de ecologische waarde van bosranden.

OKTOBER

Zondag 2 oktober om 14.30 uur

De zuid-oostkant van Mollendaalbos o.l.v. Hugo Dehennin
Samenkomen: Parking aan Brise-Tout, Sint-Joris-Weertstraat in Bierbeek

Deze wandeling loopt langs de taalgrens, maar de natuur kent geen grenzen hier. Via een prachtige holle weg komen we aan de bosrand (de 'Luikergrens') terecht, waar we kunnen genieten van een prachtig uitzicht over de velden van Beauvechain. Dan doen we een van de bosreservaten aan en we komen uit op een oeroude weg die Haasrode verbond met Tourinnes (Deurne). Langs statige beukenkathedralen komen we dan weer bij ons vertrekpunt, de vroegere boswachterswoning Brise-Tout. Deze wandeling is ongeveer 6 km lang en het kan hier en daar modderig zijn, want de herfst met zijn prachtige kleuren en zwammen is in aantocht.

Zondag 9 oktober om 14.30 uur

Cupido in Meerdaalwoud o.l.v. Paul Van Bruysteghem
Samenkomen: Parking Weertsedreef – Naamssesteenweg (links vanuit Leuven)

Deze wandeling gaat voornamelijk over de liefde tussen mensen, dieren en planten, alles doorspekt met een vleugje humor en verhaaltjes. We leren hoe de natuur een voorbeeld is voor de mens of hoe de mens zijn gedragingen en wetten heeft geleerd uit de natuur. We vertellen over de boer (Fille en Fina), over de Kelten (die ergens rond de Tomberg geleefd hebben), over een soort maanlandschap en over vampieren (bestaan die echt?). Zijn er bomen die mekaar graag zien? Waar komt haasje over vandaan? Om eventueel te stoppen met de liefde onder de konijnen, in de Grote Konijnenpijp natuurlijk. Het wordt een rustige, geen lange wandeling. We gaan langs de Tomberg, Prosperdreef, door de Grote Konijnenpijp en zo terug naar de parking.

Vrijdag 14 oktober – zondag 16 oktober

Groot Bushcraftweekend in Meerdaalwoud
Organisatie: Natuurpunt CVN en Bushcraft Belgium
Samenkomen: De Kluis in Sint-Joris-Weert

Droom je ervan om langere tijd in de natuur te kunnen leven? Doe dan mee aan het Groot Bushcraftweekend in Meerdaalwoud. Er zijn tal van workshops gepland; van het koken op een kampvuur, eetbare natuur, een permacultuur workshop, het leren omgaan met snijgereedschap tot het maken van touw uit brandnetels. Ook kinderen komen aan hun trekken met popcorn maken op een kampvuur en het knutselen met natuurlijke materialen. Om iets terug te doen voor de natuur kan je je uitleven tijdens beheerwerken in Meerdaalwoud. Meer info (kostprijs,...) en inschrijven op www.cvn.natuurpunt.be

Zondag 16 oktober om 14.30 uur

Dag van de Trage Weg: Zeven-Tuinenwandeling o.l.v. Yvette Toison
Samenkomen: Moereseik op de Grote Markt in Leuven
In Leuven moet je al goed zoeken om parkjes te vinden waar geen studenten rondlopen, maar ze bestaan! Zo is er de Museumtuin en wat verder de Erasmustuin. Midden in het rustige groen staat hier het administratieve hart van de faculteit Letteren. Tuin Dewalque is een klein, ingesloten park aan de A. Nobelstraat. En de voormalige sigarenfabriek van Vander Elst werd omgetoverd tot het woon- en werkcentrum 'Zeven Tuinen'. Rustige en groene doorsteekjes maken het voor voetgangers mogelijk om zich op een snelle en veilige manier binnen de stad te verplaatsen.

Zondag 16 oktober om 14.30 uur

Arboretum Heverleebos o.l.v. Louis De Smet
Samenkomen: parking arboretum, Naamssesteenweg in Heverlee
Het arboretum van Heverleebos is eerder klein maar telt toch een 300-tal boom- en struiksoorten, zowel inlandse als uitheemse. In het najaar komen we genieten van de herfstkleuren en van het vernieuwde landschap. We besteden ook aandacht aan de kenmerken van de meest opvallende soorten. Als de tijd het toelaat maken we nog een korte wandeling in het omliggende bos.

Zondag 23 oktober om 14.30 uur

De Kesselberg o.l.v. Renilde Van de Moer
Samenkomen: bovenaan de Koningsstraat in Kessel-Lo (aan de hut met banken en infopaneel)
Van op het plateau hebben we een weids uitzicht over de stad, we bezoeken de geologische groeve en genieten van de herfst op deze Leuvense getuigenheuvel. Houd er rekening mee dat het parcours niet kinderwagenvriendelijk is en dat bij nat weer de hellingen op sommige plaatsen modderig en glad kunnen zijn. Fietsers hoeven de helling van 15% niet op, er is een fietsrek aan het begin van de klim in de Bergstraat.

Maandag 24 oktober om 14.30 uur

Seniorenwandeling arboretum Heverleebos o.l.v. Louis De Smet
Samenkomen: Parking arboretum in Heverlee
Het arboretum van Heverleebos is eerder klein maar telt toch een 300-tal boom- en struiksoorten, zowel inlandse als uitheemse. In het najaar komen we genieten van de herfstkleuren en van het vernieuwde landschap. We besteden ook aandacht aan de kenmerken van de meest opvallende soorten. Als de tijd het toelaat maken we nog een korte wandeling in het omliggende bos.

Zondag 30 oktober om 14 uur

De Dijle van Waver tot Werchter: rond het Zegbroek in Tremelo o.l.v. Danny Schoovaerts, conservator van het gebied
Samenkomen: Pater Damiaanmuseum, Pater Damiaanstraat 33 in Tremelo-Ninde
Het Zegbroek is een verlande Dijle (Demer-)meander met hooilanden, akkers, elzenbroekbossen en trilvenen, waarvan we er één bezoeken. Langs de Dijle richting Werchter zien we nog een akkerlandschap. Op onze terugweg naar Ninde volgen we de Laak en passeren we o.a. het Schippeke, een historische plaats aan de achterkant van het kasteeldomein van de familie Fonteyn. De Laakvallei is een mozaïek van hooilandjes, waterpartijen, kleine akkers en spontaan gegroeide bosjes. Bij regenweer of een nat najaar zijn laarzen ten zeerste aangeraden.

- “Komen er bij ons veel soorten amfibieën en reptielen voor?”

- “In ons land zijn er 16 soorten amfibieën en 7 soorten reptielen. In Wallonië komt er één reptielensoort meer voor dan in Vlaanderen: de zandhagedis.”

- “Waarom kan je eieren van amfibieën en reptielen herkennen?”

- “Amfibieën leggen zachte, geleiachtige eitjes en daaruit komen larven voort. Deze eitjes worden altijd in water gelegd; zij laten water door om het embryo in leven te houden. Denk maar aan dikkopjes. Reptielen leggen harde, kalkachtige of zelfs lederachtige eieren. Die laten geen water door, want ze hebben een eigen waterreservoir. Hierdoor hoeven reptielen niet in een waterrijk gebied te leven. We vinden zelfs reptielen in woestijnen of in zout water, denk maar aan de zeeschildpad.”

Laten we de verschillen nog even op een rijtje zetten:

Reptiel

- Koudbloedig
- Leven voornamelijk op land
- Dikke geschubde huid
- Ademhaling via longen
- Direct contact bij paring
- Ei met harde schaal
- Oorspronkelijke vorm bij geboorte

Amfibie

- Koudbloedig
- Leven ook in het water
- Dunne huid met klieren
- Ademhaling via longen en/of huid
- Meestal geen direct contact bij paring
- Zachte eieren in water
- Worden vaak geboren als larven

Muurhagedis.

(wmnatuurfotografie.nl)

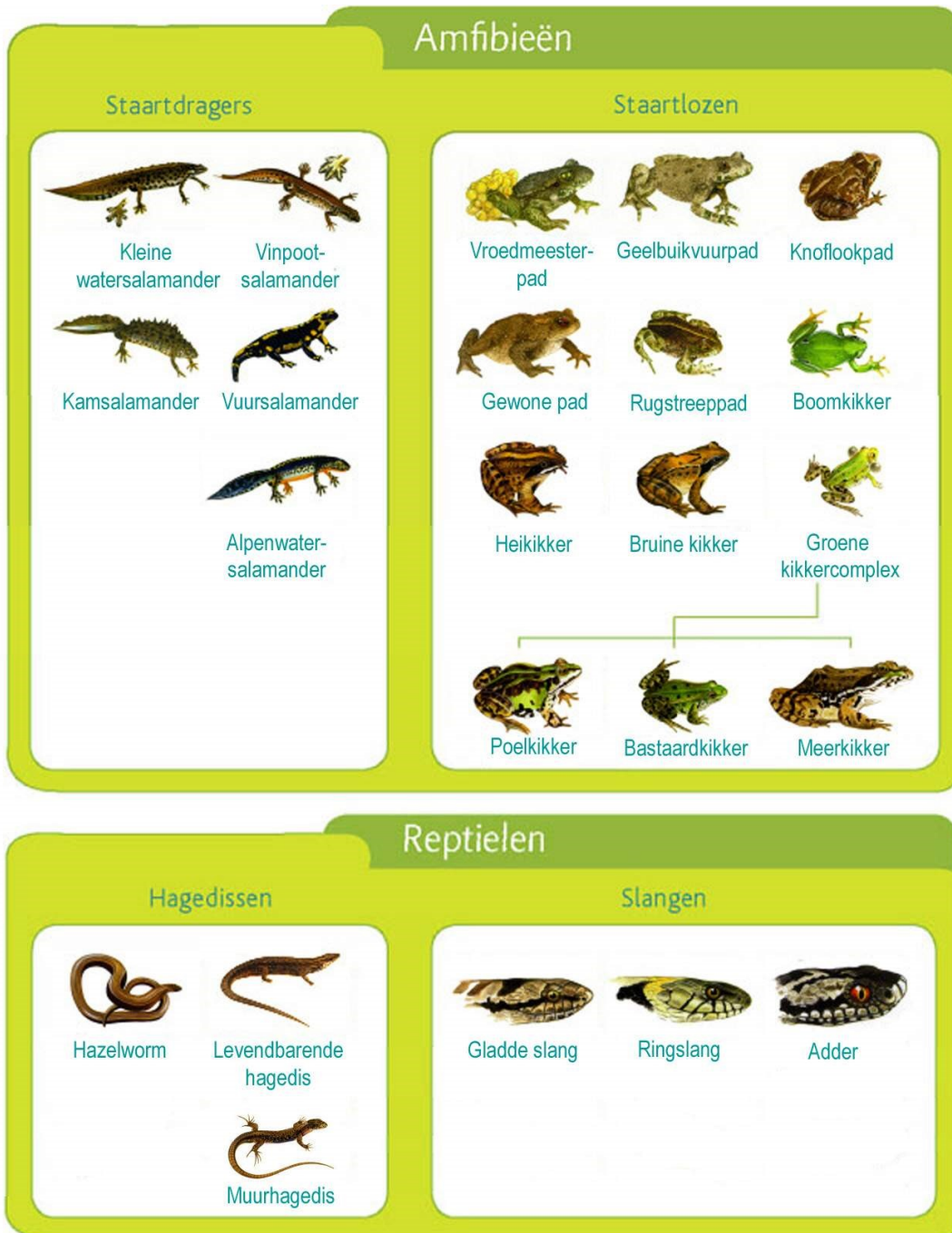

Zwemmende ringslang.

(svda)

Tijdlingen

Er bestaat een werkgroep die amfibieën en reptielen bestudeert, HYL.A. Zij hebben een mooi kaartje uitgegeven met de amfibieën en reptielen van ons land:

Webstek: www.hylawerkgroep.be

In een volgende Speurneus vertellen wij je meer over deze boeiende dieren!

Hugo Dehennin

 Weetjes

Het KONIJN is oorspronkelijk inheems in het Iberisch schiereiland. Het woord SPANJE betekent zelfs "konijnenland".

ANEMOS is het Griekse woord voor "WIND" en wijst erop dat de zaden van de bloem door de wind verspreid worden.

OOIEVAAR: is de samenstelling van de woorden "ODE" (= geluk) en "BAREN" (= brengen).

ANNEKESNEST = rommelig iets, komt van anneke = ekster, dus eigenlijk een "eksternest" in het Leuvens.

MARETAKKEN werden in de Keltische wereld geassocieerd met wederopstanding.

Een LIBEL noemt men ook "paardenbijter". Zij bijt geen paarden, maar wel de insecten die paarden bijten.

ARDENNEN komt van de godin ARDUINNA, heerseres over woud en wild, Keltische zwijnengodin.

In het Middelnederlands was "GRAS" de verzamelnaam voor groenten, vandaar "grasmarkt", "graslei",...

Etymologisch komt het woord "TUIN" van "Tun", wat het Germaanse woord voor afsluiting is. Tuinen zijn van oudsher omheind, om elke bedreiging, ook wilde dieren, te weren.

De BOOMVERERING was een oud gebruik, ook bij ons. Het heidens gebruik werd overgenomen in de kerstboom met driehoekige vorm (drievuldigheid). Toch heeft dit aanleiding gegeven tot plaatsnamen en meer speciaal de plaatsnamen met Lo(o) zoals Westerlo, Tongerlo, Tessenderlo... Het Germaanse Lo betekent: een (heilig) bos met laag geboomte, waar stukken open weiland in liggen. Eertijds was een open plaats in het bos vaak een heilige plaats. Het Vlaamse Lochristi betekent "een aan Christus gewijd heiligdom", ooit van een bepaalde heidense god geweest.

Marc Hamerlynck

'En de voorzitter zag dat het goed was...' de Doode Bemde in foto's door Victor Naegels.

Iedereen welkom om te wandelen. Respecteer fauna en flora: blijf op de paden, hou uw hond aan de leiband, laat geen afval achter. De natuur zal u dankbaar zijn!

Teken verwijderen en tekenbeten laten behandelen

Nodig: tekentangetje (te krijgen in apotheek), **een loupe en ontsmettingsmiddel**

Teken komen in Heverleebos en Meerdaalwoud overvloedig voor. In het hoge gras, tussen adelaarsvaren of onder laaghangend loof loop je altijd kans dat deze kleine spinnetjes zich op je laten vallen of zich vasthechten aan je schoenen, sokken of broekspijpen. Dit kan zelfs op zachte winterdagen. Je kan ze van je afschudden of wegplukken, maar vaak slaagt zo'n diertje erin om ongemerkt door te dringen tot onder je kleren. Daar bijt het zich vast in je huid en begint bloed te zuigen. Je wordt dan jeuk gewaar, onbewust ga je eerst op die plek wrijven, tot je het tenslotte eens wil bekijken en op je huid een minuscuul, zwart, weerbarstig plukje ontdekt, dat zachtjes hapert aan je vingernagel. Met een loupe herken je de pootjes en het lijfje.

Is het diertje nog heel, plaats dan het opengeknepen tekentangetje rond de teek, los heel langzaam de greep van het tangetje, zodat de twee knijpertanden zachtjes achter het lijfje schuiven en toeklemmen, liefst zonder een stukje huid van het slachtoffer mee te trekken. Je hebt een rustige hand nodig, een loupe kan helpen. Vervolgens begin je voorzichtig met het tangetje heen en weer te bewegen en zachtjes te trekken. De kunst bestaat erin geduldig te wachten, soms meer dan een minuut, tot het beestje, moe gestreden, de huid loslaat. Je kan het diertje beter niet verdoven voor je eraan begint te friemelen, want dan kan het in een reflex nog iets in je lichaam spuiten. Bovendien zal het er niet makkelijker door loskomen, aangezien het zijn pootjes dan niet meer kan terugtrekken. Het is altijd een beetje een stille strijd tussen mens en dier. Opgelucht kan je achteraf de stuiptrekkende prooi onder je loupe bestuderen. Het diertje is echter zo taai dat je het niet zomaar kunt doden, je moet het op een harde ondergrond met iets hards, zoals het tangetje, volledig stukpletten.

Als er door het slachtoffer teveel over de plek gewreven is, kan het zijn dat het diertje stuk gescheurd is en dat er nog een stukje van in de huid steekt. Deze stukjes zijn niet zo makkelijk te verwijderen, vergen voorzichtig knijp- en trekwerk met een tekentangetje en vervolgens ontsmetting. Als er een stukje blijft steken kan er infectie ontstaan.

Teken zijn eng voor wie niet houdt van kriebelbeestjes, maar ze kunnen ook echt gevaarlijk zijn als ze drager zijn van de bacterie die de **ziekte van Lyme** veroorzaakt. Als je **binnen de 24 uur** de teek hebt verwijderd, loop je **weinig of geen gevaar** op besmetting, tenminste als er zich geen rode kring en zwelling rond de beet heeft gevormd. Als de teek er langer in blijft

Tekentang.

steken (en stilaan begint op te zwellen) kan er zo'n kring, een mogelijk teken van besmetting, ontstaan. Er kan echter ook een besmetting gebeurd zijn zonder dat er zich een kring heeft gevormd. **Na 24 uur**, sommigen verkiezen al eerder, ga je best langs bij **een arts**, die dan een antibioticum kan toedienen, zodat de ziekte van Lyme tegengehouden wordt.

Als je veel in het bos vertoeft, kan het je opluchten om jaarlijks door de huisarts een bloedstaal te laten afnemen, dat dan onderzocht wordt op besmetting door Lyme. De **symptomen** zijn doorgaans: geregeld opduikende **griepverschijnselen**, gewrichtspijnen, koorts en vermoeidheid. Er zijn echter ook ergere graden van Lyme, waarbij in extremis de hersenen aangetast kunnen worden. Onderzoek heeft uitgewezen dat ongeveer 10% van de boswachters, bosarbeiders en natuurgidsen door Lyme besmet is. Vaak hebben ze er geen last van omdat ze voldoende antistoffen in hun lichaam hebben aangemaakt. Zij die minder geluk hebben, lijden aan de symptomen van Lyme.

Preventie is geen luxe als je het bos ingaat en daar langer op "tekenplekken" gaat vertoeven, al is de ene plek de andere niet. In een dreef en op een pad ben je veiliger dan in het hoge gras, de varens en onder het lage gebladerte. Als natuurgids is het een deel van je verantwoordelijkheid om je publiek in te lichten en aan te geven hoe je je kan beschermen tegen teken.

Zoveel mogelijk blote huid bedekken en toegangen tot onder je kleren afsluiten. Zo kan je je sokken over je broekspijpen trekken (geen zicht, maar nuttig). Je hoofd en hals bedekken met een pet, hoedje, sjaal, doekje is aangeraden. Met blote armen en benen ben je een uitstekende tekenprooi.

Controleer je kleding als je weer op de gewone weg of het pad komt. In de zomer kan een lichte stof helpen want je ziet de beestjes erop rondkruipen en je kan ze dan afschudden of weggloppen.

Roel Verbeeke (geen professioneel hulpverlener!)

Bronnen: eigen en andermans ervaring, lectuur, mijn huisarts

Feest op het Kerkplein in Heverlee

Op zaterdag 30 april nam VHM naar jaarlijkse gewoonte deel aan het gezellige buurtfeest in Heverlee. Heel wat geïnteresseerden kwamen een kijkje nemen aan onze infostand, waar onze actie 'Nomineer jouw boom tot koesterboom van Leuven!' (Klimaatwerf 1001 Bomen) heel wat succes kende.

HERDENKING VAN ONZE OVERLEDEN LEDEN

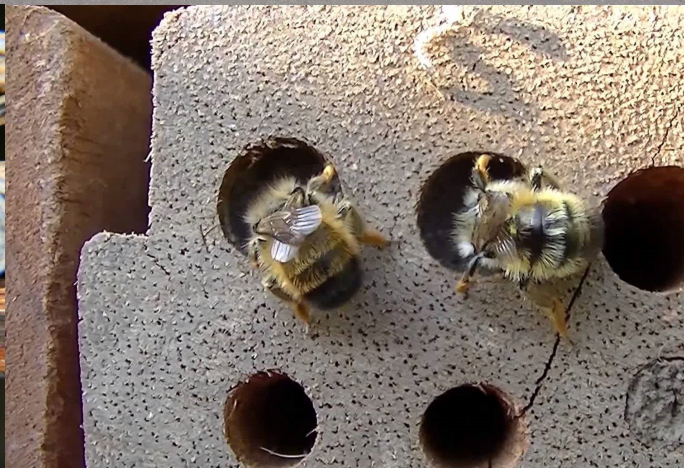
Vrijdag 12 augustus van 19 uur tot 20 uur.
Speelberg – Weertsedreef – Sint-Joris-Weert: parkeerterrein

Herdening van onze overleden leden. Maximum 2 km langs rolstoelpad. Iedere deelnemer krijgt de kans een overleden lid of dierbare te vermelden. Enkele poëtische teksten. Stilte.
Let wel! Wie voor 29 juli de naam van de overledene mailt naar infocentrum@vhm.be vindt die naam in augustus (tot 12.8) op onze website www.vhm.be

Insectenhotels bouwen in Korbeek-Lo

Op 4 mei trok VHM op vraag van Bio-Planet naar Korbeek-Lo. Klanten van de biowinkel konden er met de hulp van VHM-medewerkers de hele namiddag insectenhotels in elkaar knutselen.

Kruidenrecepten van Silvia

Kruidensoepje of netelsoep

Ingrediënten: 1 handvol waterkers, 1 handvol kervel, 1 handvol brandnetel met eventueel wat jonge paardenbloembladeren, 4 bladen sla, 1 takje dragon, 1½ l kippenbouillon, peper, 1 eierdooier, 2 eetlepels room.

Reinig en was alle kruiden. Verwijder de blaadjes dragon van de tak. Droog de kruiden in een doek en hak ze zeer fijn. Laat vetstof smelten, voeg de kruiden toe en laat ± 5 minuten stoven. Overgiet met de bouillon en laat 10 minuten koken. Kruid met peper. Bind de soep met wat roux en mix, maar feestelijker kun je de eierdooier met de room mengen en erbij doen.

Kruidencouscous

Ingrediënten: 250 ml water, 250 ml couscous, 1 maggiblokje, peper en zout, 2 lepels olie, 1 rode paprika, 1 gele paprika, sap van 1 citroen, radijsjes, 2 wortelen, 1 bundeltje daslook

Breng het water met het maggiblokje aan de kook, meng de couscous er onder en roer goed. Laat met een deksel erop rusten, doe de olie erbij en werk dan de klonters los met een vork. Snij de groenten en kruiden heel fijn en voeg ze samen met het citroensap bij de couscous. Voeg de feta en peper en zout naar smaak toe.

Versterkende en zuiverende brandnetelwijn

Ingrediënten: 20 g gedroogde brandnetel, 50 g gehakte abrikozen (gedroogd), 1 l rode wijn, 50 g bruine suiker

Laat drie dagen rusten en zeef de wijn. Prosit!!!

Kruidengehakt

Meng 1 kg gehakt met 700 g plattekaas, 10 lepels havermout, 2 eitjes, verse of gedroogde tijm, marjolein, citroenmelisse, dragon, salie, basilicum, een fijn gesnipperde rode paprika, bieslook en brandnetel.

Je kan natuurlijk ook enkele van deze kruiden uitkiezen. De hoeveelheid kruiden hangt een beetje van je eigen smaak af. Ik doe van elk kruid 3 takjes of blaadjes erbij, maar minder kan natuurlijk ook. Hangt af van hoe bitter of braaf je de borrelballen wilt.

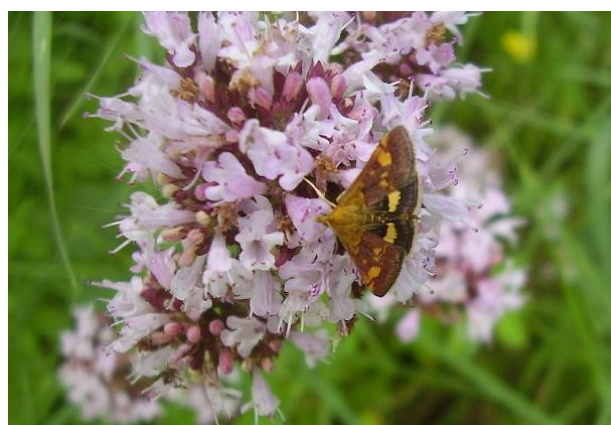
- Doe wat boter in de braadslee of leg je gehakt in een beboterde, vuurvaste schotel. Laat een uur op 180 graden bakken. Je kan het ook in een braadpan proberen, maar dan riskeer je dat je broodje vlugger barst.

- Eet je kruidig gehakt warm of koud. Koud snijdt het gemakkelijker

Versier je gehakt met oregano (wilde marjolein) en strooi er nog wat fijn-gemalen brandnetel over.

Smakelijk!

Silvia

Muntvlindertje op Wilde Marjolein.

JOEPIE VAKANTIE! SPELEN EN KAMPEREN IN HET BOS

'Het mooiste van de schooltijd is de vakantie', zongen de Smurfen ooit. Weinig kinderen zullen hen tegenspreken: enkele weken verlost van het dagelijkse huiswerk, geen gedraaf naar sportactiviteiten of muziekschool. Met andere woorden: lekker veel vrije tijd om te gaan ravotten in het bos! Dat kan in één van de vele permanente of tijdelijke speelzones ingericht door Agentschap voor Natuur en Bos. Speelzones zijn stukken bos of natuureservaat van enkele hectares groot waar kinderen, jongeren en hun begeleiders vrij kunnen spelen en daarbij de paden mogen verlaten. Je kan er kampen maken met dood hout en mag er een touwenparcours aanleggen met een maximale valhoogte van 1 meter. Er wordt wel verwacht dat je na de activiteit alle constructies verwijdert en het bos in zijn oorspronkelijke staat achterlaat.

Naast de bijna 600 permanente speelzones zijn er in Vlaanderen ook heel wat tijdelijke speelzones die enkel tijdens de zomermaanden (1 juli t.e.m. 31 augustus) worden afgebakend. Het onderscheid wordt gemaakt op basis van de bijhorende borden. De speelzones zijn vrij toegankelijk van 8 tot 22 uur. Sommige permanente speelzones hebben andere uren van toegankelijkheid. Check daarom steeds de bijhorende toegankelijkheidsregeling.

Spelen is ook mogelijk in de vrij toegankelijke zones. Dat zijn zones waar iedereen de paden mag verlaten om te picknicken, te genieten... Dus ook ideaal als speelplek. Dit zijn GEEN EXCLUSIEVE speelzones. Hou dus rekening met anderen die gebruik willen maken van deze zones! Het bouwen van kampen en touwenparcours is in deze zones niet toegelaten.

Ben je op zoek naar een speelzone bij jou in de buurt, neem dan een kijkje op: natuurenbos.be/spelen

Wie nog intenser wil genieten van de natuur, kan zijn tentje opslaan op één van de bivakzones ingericht door ANB. Deze bivakzones kan je enkel bereiken te voet of met de fiets. Ze zijn meestal voorzien van een waterpomp, een vuurkorf, en eventueel een composttoilet. Ideaal voor een maximale natuurbeleving met een minimale ecologische voetafdruk. En volledig gratis. Om de rust voor dier en mens te bewaren, mogen op deze bivakzones maximaal 3 tentjes (10 personen) staan (reserveren kan niet). Na 48 uur is het tijd om andere oorden te verkennen.

Een overzicht van de bivakzones in Vlaanderen vind je op: natuurenbos.be/kamperen

Vergeeten bron aan De Kluis krijgt grondige opknapbeurt

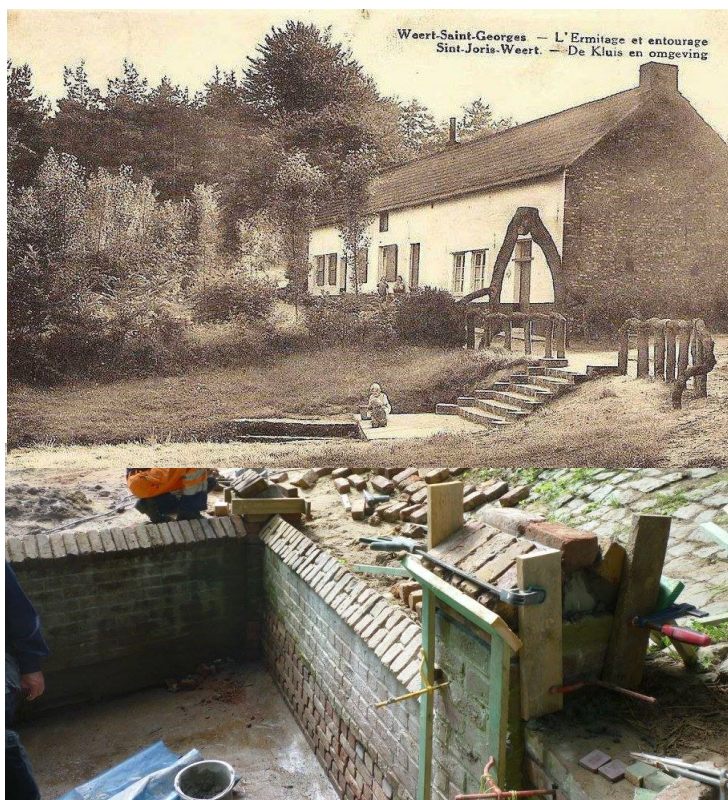
Vlakbij het hoofdgebouw van het scoutsdomein De Kluis in Sint-Joris-Weert ligt een bron al jarenlang ongemerkt te verloederen onder weelderige plantengroei. Regionaal Landschap Dijleland besloot deze bron een grondige opknapbeurt te geven zodat ze niet langer in schril contrast staat met de Hertebron (eveneens gelegen in het dal van de Paddenpoel) en de Minnebron (aan het Zoet Water).

Volgens de legende bouwen een man en een vrouw lang geleden een huisje nabij de bron. Omdat ze kinderloos blijven, begint de man te drinken en zijn vrouw te verwensen. Op een dag wordt het haar teveel en na een zoveelste heftige vloekbui rent ze het huis uit en stort ze zich in de bron. De god van het bos leeft met haar mee en verandert haar in een nimf. Van de bosgod mag ze in de bron blijven wonen. Maar de bosgod doet nog iets méér. Telkens in de buurt van de bron wordt gevloekt, mag de nimf uit het water oprijzen en haar ogen vol tranen naar de vloekende partij richten. Iedere vloeker verandert dan prompt in een pad en is gedoemd om verder te leven in de aanpalende vijver: de Paddenpoel. De vloekende echtgenoot is natuurlijk de eerste die dit lot moet ondergaan wanneer hij aan de bron staat te vloeken omdat zijn vrouw is verdwenen. Naarmate deze legende bekend raakt, gaan plaatselijke bewoners de bron mijden en raakt ze in de vergetelheid (bron: Miradal - Erfgoed in Heverleebos en Meerdaalwoud).

Op initiatief van de provincie Vlaams-Brabant, in samenwerking met Regionaal Landschap Dijleland, de gemeente Oud-Heverlee en Scouts en Gidsen Vlaanderen, wordt de bron momenteel aan een grondige restauratie onderworpen en uit zijn vergetelheid gehaald. Via de zogenaamde '360° erfgoedprojecten' investeert de provincie Vlaams-Brabant in dit niet-beschermd, klein historisch erfgoed, waarbij ook de nodige aandacht wordt geschonken aan het omringende landschap. Naast het bouwkundig herstel van de bronplaats zelf, wordt er op de site werk gemaakt van de bestrijding van de Japanse duizendknoop, een zeer invasieve uitheemse plantensoort, die al een grote zone rond de bronplaats overwoekerde en deze nog nauwelijks toegankelijk maakte. De site zal verder worden ingericht tot een bloemenweide met picknicktafel zodat de omgeving van de bronplaats weer een ontmoetings- of rustplaats kan worden voor zowel residenten van het scoutsdomein De Kluis als voor wandelaars en toevallige passanten.

Regionaal Landschap Dijleland vzw coördineert het geheel van de werkzaamheden, terwijl IGO en medewerkers van De Kluis instaan voor de vakkundige uitvoering ervan.

(bron: Regionaal Landschap Dijleland)

Oehoe in Vlaanderen

De oehoe, één van de grootste uilensoorten ter wereld, is met acht tot tien broedpaartjes aan een comeback bezig in Vlaanderen. De uilensoort, die tot begin jaren tachtig niet meer voorkwam in ons land, heeft in Wallonië intussen zelfs een gezonde broedpopulatie. Dat meldt Natuurpunt.

In het begin van de 20ste eeuw slonk de Belgische broedpopulatie en na de Tweede Wereldoorlog was de soort zelfs uitgestorven in ons land. “Vervolging, afschot en vergiftiging van oehoes, maar ook van hun prooidieren, waren de belangrijkste soorten van die achteruitgang”, verduidelijkt Gerald Driessens van Natuurpunt. Het uitzetten van oehoes op grote schaal in Duitsland, leidde ertoe dat de soort sinds 1982 in Wallonië opnieuw aan het broeden ging. Eind jaren negentig waren er al een twintigtal broedparen. “Sindsdien is de comeback van onze grootste uilensoort niet meer te stuiten. De volledige bescherming van alle roofvogels heeft daar zeker toe bijgedragen.” Een grondige monitoring door de ringdienst van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN) leert dat er in Wallonië nu weer een gezonde populatie

van circa 140 oehoepaartjes huist. En de westelijke uitbreiding stopte niet bij de taalgrens, want sinds 2005 broedt de oehoe ook weer in Vlaanderen. De Limburgse populatie wordt op zes tot zeven broedparen geschat. Sinds 2015 zijn er ook geslaagde broedgevallen in Vlaams-Brabant en Antwerpen. “We kenden al het succesverhaal van die andere toppredator, de slechtvalk”, zegt Driessens. “Maar de terugkeer van de oehoe is nog spectaculairder, vooral omdat hij moest terugvallen op natuurlijke nestlocaties.” Het gaat dan vooral om oude steengroeves, in sommige gevallen nesten van andere roofvogels.

De oehoe is een echte toppredator. Vooral houtduif (maar ook andere duivensoorten), kleine zoogdieren, en jonge of onvolwassen vossen staan op zijn menu. “Met dat menu vindt de oehoe een heel eigen niche in het ecosysteem en zullen velen hem wellicht als een welgekomen gast beschouwen.”

(bron: Het Nieuwsblad)

Fotograaf Eric Malfait ging op kuikenbezoek bij de Oehoes te Bunsbeek (Glabbeek) (juni 2016).

17 - 24
juli 2016

Zomerkamp Dooede Bemde

Natuurbeheer en -beleving

Meer info
& inschrijvingen:
www.vhm.be
0499/59.30.16
 /doodebemde

Georganiseerd door
Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud

Van 7 november 2016 t/m 31 maart 2017

35ste educatief project
2016 - 2017

VRIENDEN VAN
HEVERLEEBOS EN
MEERDAALWOUD vzw

"EEN BEEK OM TE KOESTEREN"

ijsvogel bittervoorn weidebeekjuffer watervleermuis

Foto: Désiré Vanautgaerden

Met steun van:

VLAAMS-
BRABANT

